

3/8/21 - Pesachim Daf 107 – How does different peoples drinking of the Kiddush connect to each other

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קז עמוד א

המקדש וטעם מלא לוגמא - יצא, ואם לאו - לא יצא.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רעא סעיף יג

צריך לשתות מכוס של קידוש כמלא לוגמיו, דהיינו כל שיסלקנו לצד אחד בפיו ויראה מלא לוגמיו, והוא כט רובו רביעית.

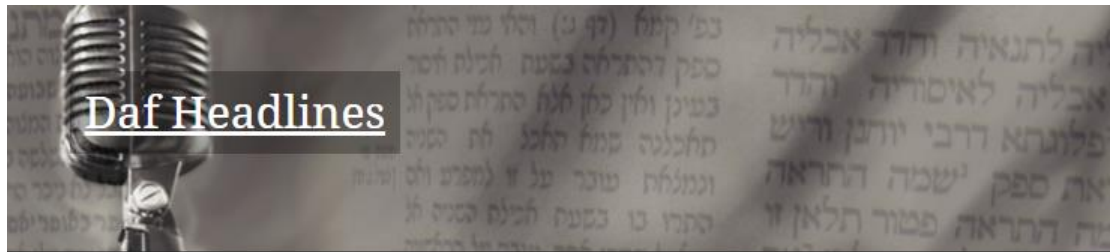
משנה ברורה שם ס"ק סח

ודע עוד דהשיעור של מלא לוגמיו צריך לשתות בלי הפסק הרבה בינתיים דהיינו שלא ישהה מתחלת שתיה ראשונה עד סוף שתיה אחרונה יותר מכדי שתיית רביעית ועכ"פ לא יפסיק זמן רב כדי אכילת פרס ואם הפסיק בכדי אכילת פרס אף בדיעבד לא יצא וצריך ליזהר בזה כשמקדש בשחרית על יי"ש שאז מצוי להכשל בזה:

אפיקי ים חלק ב סימן ב

ובהאי ענינא ראיתי דבר פלא לדעתי במ"ב סימן רע"א ס"ק ס"ח שכתב בהא דבעין שהמקדש יטעום כמלא לוגמיו, דהשיעור של מלא לוגמיו צריך לשתות בלי הפסק מרובה בינתיים, דהיינו שלא ישהה מתחלת שתיה ראשונה ועד סוף שתיה אחרונה יותר מכדי שתיית רביעית, ועכ"פ לא יפסיק זמן רב כדי אכילת פרס, ואם הפסיק בכדי אכילת פרס אף בדיעבד לא יצא, וד"ז הביא בשם תו"ש וש"א יעו"ש, ושוב כתב בס"ק ע"ג, אהא דאמר בשו"ע דדוקא בעינן לכתחלה שיטעום המקדש בעצמו, דזהו דוקא לכתחלה, אבל בדיעבד הסכימו הרבה אחרונים, דאפי' שתיית כל המסובין מצטרפין למלא לוגמיו אך שלא ישהה על ידי שתיית כלם יותר מכדי אכילת פרס יעו"ש, ובשעה"צ כתב דפשוט דלא עדיף משאם הי' מקדש בעצמו:

ולדעתי הדברים תמוהים לכאורה, דצירוף לא שייך רק באדם אחד, דבשותה בכדי שתיית רביעית או אכילת פרס, הויא ע"ז שם שתיה, אבל בהפסיק יותר מכשיעור, אינה מצטרפת השתיה והוי טעימה בעלמא, אבל בב' וג' בני אדם ויותר, איך שייך צירוף לצרף מה ששתה האחר או האחרים, ולא שמענו כזה, והא

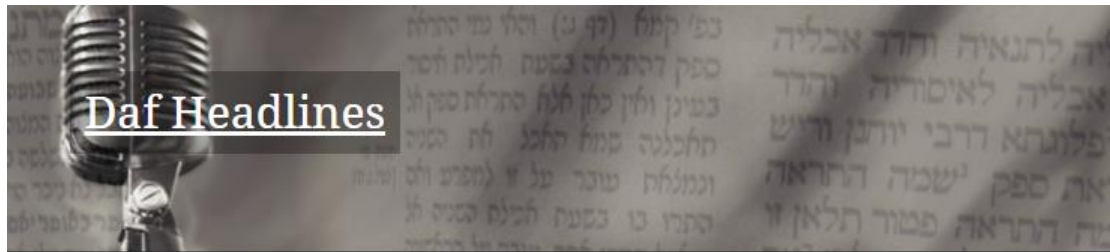
דמצטרפים טעימת כלם למלא לוגמיו בע"כ דכן הדין דסגי לאלה הראשונים ז"ל, שישתו כלם ביחד כמלא לוגמיו, אבל לענין שיעור שתיית רביעית ואכילת פרס, לכאורה מסתבר דל"ש צירוף, ועי' ברדב"ז ז"ל על הרמב"ם ז"ל בפ"י מהלכות תרומות ה"ג, שכתב דהטעם דשיעור שתי' בכדי שתיית רביעים באיסורים, משום דכל איסורין שבתורה, טעם האיסור משום שנהנה הגרון, ולפיכך אם שהה יותר מכדי שתיית רביעית, הרי לא נהנה גרונו, כשיעור רביעית יחד יעו"ש, וכ"מ בש"ס יומא פ': כזית בכדי אכילת פרס וכותבת בכדי אכילת פרס, דקים להו לרבנן דבהכי מיתבא דעת' טפי מהכא לא מיתבא דעת', וזהו הטעם לכל דיני צירוף בכל התורה כולה באכילה ושתי', אבל לא שייך כלל לחלק בשתיית איזה אנשים אם נצטרפו יחד בכדי שיעור שתי' או לא:

ערוך השולחן אורח חיים סימן רעא סעיף לו

וטעם דעה ראשונה שאין מצטרפין המלא לוגמיו משתיית שנים טעמם משום דפחות ממלא לוגמיו אין בה הנאה גמורה ואנן בעינן שיהנה אחד מהם הנאה גמורה [טור] אבל הריטב"א כתב בעירובין [ע"ט:] בשם התוס' שמצטרפין שתיית כמה מהמסובין לכמלא לוגמיו והטעם פשוט דוודאי יש הנאה גם ממעט יין ולכן מברכין אף על כל שהוא משום שאסור ליהנות בלא ברכה ונלע"ד ראייה ברורה שמצטרפין למלא לוגמיו שהרי אפילו במאי דכתיב מפורש בתורה מצות אכילה מ"מ מצטרפין כשרבים נכנסים במצוה זו והיינו דבלחם הפנים כתיב בפ' אמור [ויקרא כד, ט] ואכלוהו במקום קדוש וכל אכילה היא בכזית כידוע ומ"מ אמרו חז"ל ברפ"ד דיומא שהגיע לכל כהן כפול והוא פחות מכזית כפירש"י שם אלא בע"כ דאכילות כולם מצטרפות ע"ש ועוד יש ראייה משם דלא על כל המסובין מוטל חיוב לטעום מהכוס שהרי אמרו שם דכהנים צנועים משכו את ידיהם ולא אכלו כלל ע"ש וקשה הא התורה צותה לאכול אלא וודאי כיון דלכלל הכהנים צותה תורה אין הכוונה שכל אחד מחוייב לאכול אלא שבין כולם יתאכל ויוצאים במה שאחרים אוכלים וא"כ ק"ו בקידוש דלרוב הפוסקים על הכוס מדרבנן ואפילו אי דאורייתא אין בה מצוה מפורש על שתיית כבלחם הפנים על אכילתה:

רש"י שמות פרשת ויקהל פרק לח פסוק ח

במראת הצובאת - בנות ישראל היו בידן מראות, שרואות בהן כשהן מתקשטות, ואף אותן לא עכבו מלהביא לנדבת המשכן, והיה מואס משה בהן, מפני שעשויים ליצר הרע, אמר לו הקדוש ברוך הוא קבל, כי אלו חביבין עלי מן הכל, שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות רבותג במצרים. כשהיו בעליהם יגיעים בעבודת פרך, היו הולכות ומוליכות להם מאכל ומשתה ומאכילות אותם ונטולות המראות, וכל אחת רואה עצמה עם בעלה

במראהד ומשדלתו בדברים, לומר אני נאה ממך, ומתוך כך מביאות לבעליהן לידי תאוה ונזקקות להם, ומתעברות ויולדות שם, שנאמר (שיר השירים ח ה) תחת התפוח עוררתיך, וזהו שנאמר במראות הצובאות. ונעשה הכיור מהם, שהוא לשום שלום בין איש לאשתו, להשקות ממים שבתוכו את שקנא לה בעלה ונסתרה, ותדע לך, שהן מראות ממש, שהרי נאמר (שמות לח כט ל), ונחשת התנופה שבעים ככר וגו', ויעש בה וגו', וכיור וכנו לא הזכרו שם, למדת שלא היה נחשת של כיור מנחשת התנופה, כך דורש רבי תנחומא, וכן תרגם אונקלוס במחזית נשיא, והוא תרגום של מראות מירידויר"ש בלעז [מראות]. וכן מצינו בישיעה (ישעיה ג כג) והגליונים, מתרגמין ומחזיתא:

רמב"ן שמות פרשת ויקהל פרק לח פסוק ח

במראות הצובאות - בנות ישראל היו בידן מראות שרואות בהן כשהן מתקשטות ואף אותן לא עכבו, והיה משה מואס בהן מפני שעשוין ליצר הרע, אמר לו הקדוש ברוך הוא אלו חביבין מן הכל שעל ידיהן העמידו הנשים צבאות רבות במצרים וכו', ונעשה הכיור מהם שהוא לשום שלום בין איש לאשתו להשקות מן המים שבו לאשה שקנא לה בעלה ונסתרה. לשון רש"י:

והטעם במדרש הזה, שבכל מלאכת המשכן קבלו התכשיטין מן הנשים, כדכתיב (לעיל לה כב) ויבואו האנשים על הנשים, והביאו חח ונזם וטבעת וכומז, והכומז כפי מדרשו (במסכת שבת סד א) יותר נמאס, אבל שם נתערבה כל הנדבה, אבל שיעשו כלי מיוחד מן התכשיט העשוי ליצר הרע לא היה משה בוחר בכך עד שנאמר לו כן מפי הגבורה. ולא ידעתי איך יתפרש לפי זה אשר צבאו פתח אהל מועד. ואולי יאמר שהביאו הנשים הנדבה ההיא אל אהל משה שקראו אהל מועד, והוא עצמו קבל מהן על פי הדבור, כי אהל המשכן לא נעשה עדיין:

ואונקלוס תרגם דאתיאן לצלאה לתרע משכן זימנא, נוטים דבריו לדברי ר"א שאמר שהיו הנשים האלה עובדות ה', וסרו מתאות זה העולם, ונתנו מראותיהן נדבה, ובאות בכל יום ויום אל פתח אהל מועד להתפלל ולשמוע דברי המצות. ויתכן עוד שנאמר בדרך הפשט שעשה הכיור וכנו ממראות הנשים אשר באו מהן צבא גדול ונאספו אל פתח אהל מועד לתת מראותיהן בנדבת לבן, והיה נחשת המראות נחשת קלל ממורט ויפה מאד, ועל כן ייחד אותו מתחלה לכלי הזה, והנשים בראותן כן נאספות ובאות צבאות לתת כולן מראותיהן להעשות בהן כל הכיור וכנו. וגם נכון הוא שיתכוננו בכך מתחלה מפני ענין הסוטה, והן קבלו כן עליהם בשמחה והתנדבו לתת בו כל מראותיהן:

תלמוד בבלי מסכת שבת דף כג עמוד ב

אמר רבא, פשיטא לי: נר ביתו ונר חנוכה - נר ביתו עדיף, משום שלום ביתו.